

לכפילא אצל כשיקנה פרה לכפילא שפיר מהניא
משיכת הפרה לכפילא ואע"ג שהכפל לא אחו מגופה
וכדלעיל כהחוס' ולא כהרשנ"א.

פימז ב

מקני ל"י כפילא משום דאי בעי

פטור נפשי

(א) דף ל"ד. א"ר פפא שאל שאומר הריני משלם
לא מקני ל"י כפילא במאי הוה ל"י
למיפטור נפשי במחכ מחמת מלאכה מחכ מחמת
מלאכה לא שכיח וכו' תניא וכו' השואל פרה מהצרו
וגגגה וקידם השואל ושילם וכו' משלם תשלומי
כפל לשואל ללישנא קמא דר"פ ודאי לא הוה תיוצחא
ופירש"י דסד"א דהוה תיוצחא דנימא כיון דטעמא
דר"פ וכו' משום דמחכ מחמת מלאכה לא שכיח
אפילו קדם ושילם נמי אית ל"י לר"פ דלא קני ל"י
כפילא ותיקשי ל"י הא ודאי ליכא לאותוובי דמאי אמר
לך אלא אעפ"י שאמר הרני משלם אמרי ולא אמרי
אעפ"י ששילם וכהחוס' הביאו דר"ח גרם ודאי הויא
תיוצחא דכאי טעמא שייך אפילו בשילם. ונריך לבאר
לגירסת רש"י מה היא סברת הגמ' לחלק דשילם
ל"ש כך טעמא דלא שכיח.

וגקד"ם פלוגתא הרשנ"א והריטב"א בשט"מ
שהרשנ"א כתב דהיכא דליכא עליו דין
תשלומין כלל לא חיוב ממון ולא חיוב שצופה והיכי
דמי כגון דליכא עדים שנגגה ואי ש"ש וכו' שנאנסה
דלא חסיק אדעתא דמפקיד מעיקרא ולא מקני ל"י
אלא כשאין מעריחו לבי"ד הא היכא שהוא פטור
לא והריטב"א שם פליג עליי וכתב דאע"ג דצירושלמי
איתא כהרשנ"א דכיון דאמרין בגמ' דילן אי צעי
פטור נפשי א"כ כיון דכל היכא דנגי פטור נפשי
אפילו צשיקרא מקני ל"י כפילא כ"ש כי מני פטור
נפשי צקושטא ועוד הביא רא"י מהא דאמרין צפי
הגזל אליבא דרבא דאפילו נשבע וחזר ושילם קונה
כפילא ומה לי שנשבע או שהיו לו עדים שהוא פטור
וכו'. ובחורש"א כתב דלש"י הרשנ"א גם צשמירה
צבעלים כיון דהתורה פטרה אף מפשיעה הוי רק
מתנה צעלמא ולא מיקרי שם תשלומין כמו צבאו
עדים שנגגה ולא זכה צכפל אצל הוסיף עוד שנראה

(ב) דר"א ש' הוצא צשט"מ מפרש ג"כ כהחוס'
דמקשה ה"י סובר דמקנה לו פרה
לכפילא ע"י המשיכה והוסיף שם דמקנה הכפל
גופה ולא הפרה לכפילא אי אפשר לאוקמי דא"כ
לא הוה מהניא משיכת הפרה והוסיף עוד שזכו
רק צלא אחו מגופה אצל צמקנה פירות דקל דאחו
מגופה הוה מהניא החזקה שצבדקל ומשמע דאפילו
צשמקנה הפירות גופייהו. וסברתו דצמקנה פירות
דקל מהניא החזקה שצבדקל ל"ע.

י"ל צשי' הרא"ש מפרש ג"כ כהחוס' שהמקשה
צצגמי מפרש דמקנה לו פרה לכפילא ע"י
המשיכה דמשמע דשייך קניית משיכה צהפרה ואע"ג
שהכפל לא אחו מגופה ודלא כהרשנ"א דטעמו אי
משום דשייך קנין צגוף גם למא שאינו לומח מגופו
וכנ"ל או כמו שכתבתי לעיל צשי' החוס' משום
שהקנה לו הזכות צהגוף צמסוים לענין הפירות. ומה
שהרא"ש מחלק צקונה פירות דקל צין אחו מגופה
ללא אחו מגופה וס"ל דצפירות דקל דאחו מגופה
מהניא משיכת צגוף וחזקה דקל לקנות הפירות
י"ל דאחו מגופה רלונו לומר פירות הצומחים מגופה.
והנה כפי מה שכתבתי לעיל סק"צ כל מה היא
מחלק ממשי שצבגוף שהחלק הזה גדל ולומח עד
שנעשה פרי ומשוי"ה שפיר י"ל שהמשיכה שצחלק
צגוף שצממו לומח הפרי מהניא לקנות הפירות
שאחר כך לרצי מאיר דסבירא ל"י אדם מקנה
דבר שלא צא לעולם. הא למא זה דומה למקנה
עובר דלשי' המהצר צשו"ע חו"מ סי' רט ס"ד
ויו"ד סי' ש"כ ס"ו הוי דשלצ"ע וכהחוס' צצכורות
דף ג': (ועיי"ש דהקלו"ה מפרש אפילו צשמקנה
העובר כשהוא עכשיו ומשום דמכסיה והנהיג"מ
מפרש דווקא כשמוכר לכשילול) ומ"מ נראה דלר"מ
יקנה נמי ע"י משיכת הפרה דאע"ג דמיקרי דצשלצ"ל
מ"מ שייך צו משיכה ומהניא גם על הולד שאח"כ
לר"מ אם יאמר דלכשילול יקנה מעכשיו שלא תהי'
כלתה קנינו (ומה שכתב האו"ז צפי' הזהב סי' קמז
והוצא צהג"א שם דלא מהניא משיכת הפרה להעובר
היינו למ"ד עובר לאו ירך אמו ומטעם דמשיכת
הפרה לא מהניא לכלים אצל מדין חצר כתב שם
דמהניא צכפותה ועיין מחנ"א ה"י מוכר דשלצ"ע
סי' א') והכא נמי ה"ע דהרא"ש שהמשיכה שצבגוף
מהניא לקנות הפירות הגדלות מחלק צגוף. והיינו
שצחלק דזה ל"ש אלא צאחו מגופה ר"ל צצומחות
מגופה אצל צלא אחו מגופה ל"ש שהמשיכה שצהפרה
תיבגי על הכפל אם יקנה דמי הכפל ולא הפרה

דכא ציש עסק שצוה ציניכס זכא צכולו אף
נכומכס דס"ל חלוקה עדיפא).

(ב) ר"ץ לפי"ז דהרשב"א ובריעב"א אזלי בזה
לשיעתייכו דפליגי ג"כ בדאיכא עדים

שפסע וכו' חייב שברמז"ן ובריעב"א ס"ל דלא מקני
לי כפילא דלא רצה לישבע דמתניתין צא למעט
כל היכא שאינו יכול לפטור עצמו בשצוה כגון
דאיכא עדי חייב אעפ"י ששילם ולא אטרחי לצי
דינא. וכדאמרינן בגמ' דלא מקני לי אלא משום דאי
צעי פטר נפשי. וברשב"א ס"ל שכל אופן הוא
מקנה לו ואפילו ציש עדי חייב כל זמן דלא אטרחי
לצי דינא דלא מסיק אדעתיה צשעה מסירה לאקנויי
לי דווקא צשאין שם עדים וכו' דאמרינן בגמ' משום
דאי צעי פטר נפשי חיינו דצעינן שיכיו לדדין צשעה
מסירה דאי צעי פטרי צכו נפשייכו דמשו"כ קא
יכיב דעתיה לאקנויי וכו' דקאמר ר"פ דצשואל לא
מקני לי חיינו משום דצשואל לית לי אנופא למיפטור
צי נפשי חוץ ממחה מחמת מלאכה דלא שכיח ולא
אסיק אדעתיה לאקנויי לי מעיקרא צשעה מסירה
וכא דלא רצה לישבע לאו למצונו עדי חייב אלא
למצונו עדי פטור הוא. נמצא דפליגי בזה שברמז"ן
ובריעב"א מפרשים דכא דמלי פטר נפשי ולא פטר
נפשי זכו עצם תנאי ההקנאה וכו' פירושא דאם
תרצה ותשלמני חיינו אם תרצה לשלם ולא לפטור
עצמך מתשלומין וכו' פירושא דולא רצה לישבע
ומשו"כ צעדי חייב דאי צעי לא מלי פטר נפשי
ליכא תנאי ההקנאה אצל הרשב"א ס"ל שאי"ז תנאי
ההקנאה וכו' דצעינן דאי צעי פטר נפשי אי"ז
אלא דליכא אנופי ולדי פטור לא יכיב דעתיה צשעה
מסירה להקנות וא"כ להרשב"א צריך לפרש את
תנאי ההקנאה דאם תרצה ותשלמני חיינו אם תשלם
צרנוך צלא כפית צי"ד וכן מפורש בהרשב"א גבי
חזר ואמר איני משלם שביאור הוא כשתרצה ותשלמני
מצנוך ולא תטריחני לצי"ד ולפי"ז הא דלא אטרחי
לצי דינא הוא עיקר תנאי ההקנאה שצשיל זכא הוא
מקנה לו וכו' שדקדק ברשב"א דכל זמן דלא אטרחי
לדינא חקני לי אע"ג דאיכא עדים שפסע ולא מלי
פטר נפשי וברמז"ן דקדק שאם לא כי יכול לפטור
עצמו אע"ג דלא אטרחי לצי דינא לא מקני לי
כפילא.

והנה צכא דלא אטרחי לצי דינא יש בזה שני
ענינים, צחייב לשלם כגון שפסע הא דלא
אטרחי לצי דינא הוא מה דלא אטרחי לכפית

לו דאף להרמז"ן דחיינו שיעת הריעב"א דס"ל
דעדים שנאנסה מקני לי כפילא צשמירה צבעלים
מודה דלא קנה דודאי לאו תשלומין הוא אלא מתנה
דווקא צעדים ס"ל להרמז"ן דמה דמשלם מיקרי
תשלומין דכוי כמודה על עצמו נגד העדים אצל
צשמירה צבעלים דצעלמו פטור כוי כמתנה צעלמא
גם להרמז"ן ובריעב"א. אצל צחי הריעב"א הנדכס
לא משמע כחריע"א שכתב שם דלר"פ דאמר מתה
מחמת מלאכה לא שכיח מ"מ צידעינן ודאי שמתה
מחמת מלאכה כמו שהיכה שאלה צבעלים מקני לי
כפילא והנה ס"ל בהריעב"א שצשע"מ צידעינן ודאי
שפטור מקנה כפילא וכתב כן גם צשאלה צבעלים
צצעלמו פטור (ונראה להגיה א"צ צמקום כמו)
וגם מלשונו שכתב צידעינן ודאי ולא כתב צצאו עדים
משמע שאין הטעם משום דכוי כמודה נגד עדים
אלא אפילו צפטור ודאי שהתשלומין אינם אלא
לפנים משורת הדין מ"מ תשלומי הפרכ מיקרי לענין
דמסיק אדעתיה. להקנות הפרכ צציל זכא.

ונ"ע דדאפילו הרשב"א דס"ל דעדים על פטורו
לא מקני לי כפילא לאו משום שאין זכ
תשלומין של הפרכ כלל להקנות צצילים אלא משום
דלא אסיק אדעתיה צשעה מסירה הפרכ על תשלומין
של ודאי פטור וכדמוכח מדבריו שם ומחירושלמי
שהציא דצשעה התשלומין איברא שמקנה לו את
קנס הכפל אלא משום דכמוכר קנסיו לחצרו לא עשה
ולא כלום. ועוד נראה דמלי דלהרשב"א לא מקנה
לי כפילא צידעינן ודאי עפ"י עדים שכו' פטור
חיינו טעמא משום שלא נתקיים צזה כתנאי דאם
תרצה ותשלמני דפירושא חיינו מה שמשלם לו מצונו
צלא כפית צי"ד ולא נחית צדינא ודיינא וכו' מהכחו
דעביד אינש דצין דיניי שאעפ"י שיכול לפטור עצמו
או שהוא צאמת זוכה צדינו מ"מ אינו רוצה לזכות
צממון צדין וכו' וצין דיניי וחיינו לא אטרחי לצי
דינא. ועל זכא הוא דמסיק אדעתיה ומקני לי כפילא
צציל זכא אצל כשתצטר צעדים שכו' פטור חו
ל"ש דינא ודיינא צזה ואם מ"מ הוא משלם לו אין
זה צכלל תנאי ההקנאה דחיינו תרצה ותשלמני ולא
מסיק דעתו על זכא. וצזה יש לחזק גם את קושית
הריעב"א מאי שנא היו לו עדים מנצבע דנצבע
הנה אין זכא צירור גמור כמו עדים ואכתי שייך
צדינא ודיינא שחצרו אינו מאמין לשצועתו ומשו"כ
כרי זה צכלל אם תרצה ותשלמני (והריעב"א
שהקשה מנצבע י"ל משום דצצוה נמי צירור הוא

שפסע ושנצבע לשקר וכמו שצריך לפרש להרי"ן דמתניתין
דשם חיירי צמודה שנצננו צפשיעה.

(1) ונשער המשפט סי' רצה תירן דלהרשב"א הא
דנצבע ואח"כ שלם לרצא חיירי כששלם משום שהודה

כדיינים, ובעומן טענת פטור היינו מה דזין דיני
 אפ"י שיכול לפטור עמו דין. ולפי"ז כרש"א
 בעדי פטור הוא לשיטתו בעדי חיוב דכיון דס"ל בעדי
 חיוב דמקני לי כפילא משום דלא הא דלא פטר
 נפשי הוא תנאי בהקנאה אלא מאי דלא אטרחי
 לבי דינא א"כ כעמדת פטור תנאי בהקנאה הוא
 מאי דלא אטרחי לבי דינא וזין דיני וא"כ ל"ש
 זה אלא אי אכתי איכא דינא אכל לא כשנתברר
 בעדים שפטור דל"ש זין דיני ואין זה בכלל התנאי
 דלא אטרחי לבי דינא ועל תשלומין בלא זין דיני
 לא חסיק אדעתיה להקנות לו חכו שכתב כרש"א
 דלא חסיק אדעתיה אלא כשאינו מטריחו לבי"ד
 הא כיכא שהוא פטור לא. חכו מה שכתב שם דהא
 דקתני במתניתין לאו למעוטי כיכא דלא מאי לפטור
 נפשי כגון בעדי חיוב וכרמזין והריטב"א אלא
 למעוטי כיכא דליכא עליו תשלומין כלל כגון דאיכא
 עדים לפטור. וכרמזין והריטב"א דפליגי בעדי
 פטור לשיטתיכו דאמרי דבעדי חיוב לא מקני לי
 כפילא וא"כ הא דלא פטר נפשי הוא תנאי בהקנאה
 ולא הא דלא אטרחי לבי דינא וא"כ לא בעינן
 לתנאי בהקנאה שיכא זין דיני. והא דאטרחי
 לבי דינא צדק לר. לא מקני לי כפילא סברא חדשה
 היא דמתאי דאטרחי לבי דינא גרע כחו שלא יראה
 להקנות לו אכל לא דהא דזין דיני הוא תנאי
 בהקנאה ומשוי"א ס"ל דאפילו באיכא עדי פטור
 דל"ש סברת זין דיני נמי בכלל תנאי בהקנאה הוא
 כיון דמאי פטר נפשי ולא פטר חכו שכתב הריטב"א
 בשע"מ דכיון דאמרינן בגמרא שלנו דכל כיכא דמאי
 פטר נפשי אפילו בשיקרא מקני לי כפילא וכ"ש
 כי מאי פטור נפשי בקושטא י. ולפי"ז טעמא
 דכרמזין והריטב"א דפליגי בעדי פטור הוא משום
 דס"ל דאפילו ליכא דינא כלל ול"ש זין דיני מ"מ
 כיון דמאי פטר נפשי בקושטא מקני לי כפילא א"כ
 שפיר כתב הריטב"א שדפוס דאפילו בשמירה
 בצעלים וכל כיכא דידעין ודאי שהוא פטור נמי
 מקני לי כפילא.

(ג) ונ"חזי אן נשיעת רש"י אי בעינן תנאי בהקנאה
 להא דלא אטרחי לבי דינא ושיכא זין
 דינא וכסברת כרש"א או דכל דמאי פטר נפשי
 מקני לי כפילא. וגררר להביא ראי' מרש"י צ"ק
 דף קח. שפירש בפלוגתא דאביי ורבא בנשבע ואח"כ
 שילם שילם לפנים משורת הדין והביא בחירע"א
 כאן בשם כר"ר ל"ב דין דרבא דווקא בשילם לפנים

(2) והיינו הירושלמי שכתב בסברת כרש"א בעדי
 פטור היינו משום דס"ל דבעינן זין דיני אכל הנזיל

משורת הדין הוא דס"ל דמקני לי כפילא אכל לא
 במודק שפסע וחירן בזה אח קושית החוס' צ"ק
 שם ובצ"מ דף לה. דהתם סבר רבא דאע"ג דאטרחי
 לבי דינא מקני לי כפילא ובצ"מ דף לה. גבי כיפי
 קאמר רבא דכיון דאטרחי לבי דינא לא מקני לי
 ועפ"י פירש"י כנ"ל י"ל דככיפי שהודק שפסע
 והתשלומין מדינא הם הוא דס"ל לרבא דאטרחי
 לבי דינא לא מקני לי. ומאחתי חילוק זה לתרן
 קושיא כנ"ל צבג' מרדכי ריש במפקיד. אכל ל"פ
 דמגן הא לחדש שישנם שני עיני הקנאה ובלפנים
 משוכ"ד הוא מקנה אפילו באטרחי לבי דינא ולא
 אשכחן זה במשנתו דבמשנתו לא הוזכר כלל הקנאה
 דלפנים משורת הדין. על כן גררר לבאר טעמא
 דפירש"י משום דלענין תשלומין שלפנים משוכ"ד
 ל"ש כלל אטרחי לבי דינא דהא דאטרחי לבי דינא
 כנשבע כרי לא אטרחי אלא לענין החיוב דמדינא
 שעל זה הוא שנשבע שאינו חייב לו מדינא אכל לענין
 תשלומין שלפנים משוכ"ד ל"ש אטרחי לבי דינא ולא
 כטריחו על זה. ולפי"ז מוכח דרש"י ס"ל כשיטת
 הריטב"א שהוא מקנה לי גם כיכא דאין התשלומין
 משום דזין דיני אלא אפילו בתשלומין שהם לגמרי
 לפנים משורת הדין כגון בעדי פטור ובשמירה
 בצעלים דאי כרש"א דלא חסיק אדעתיה להקנות
 אלא בתשלומין דזין דיני ולא בתשלומין שהם לגמרי
 לפנים משורת הדין ולאחר שצוה נמי כ"ט משום
 שאי"ז מזכיר עדיין לגמרי שאינו חייב לו אלא
 דינא הוא שפטור ומשוי"א אכתי שייך דזין דיני
 א"כ אע"ג דהשתא זין דיני אכל מעיקרא כרי
 אטרחי לדינא על זה הדין דהשתא זין דיני ולפי
 סברת רש"י והג' מרדכי הא מודה רבא לאביי
 דצב"ג מיקרי אטרחי לדינא ולא מקני לי כפילא
 אע"כ כסברת הריטב"א דמשום התשלומין דלפנים
 משוכ"ד גופי בלא סברת זין דיני מקני לי כפילא.

ובסברת פלוגתא זו דכרש"א והריטב"א גררר
 דתליא פלוגתא בצ"ח ובקטור"ח צ"ח
 ר"ה סק"א שבצ"ח כתב דכשם שבעומן צ"ח נגנזה
 בעינן שילם או אמר הריני משלם כ"י באמר פשעתי
 לא מקני לי כפילא עד שיאמר הריני משלם דסמך
 דעתיה בדבורא שאמר הריני משלם ובקטור"ח ס"ל
 דבעמדה המחייבת לא בעינן חו אמר הריני משלם
 וכדמשמע לישנא דר"פ ש"ח שאמר פשעתי מקני
 לי כפילא ועיי"ש שהביא ראי' לזה מהגמ' צ"ק
 קח לשי' הריצין. וגררר דבסברת זו פליגי דכצ"ח

דס"ל דטעמא משום דמאי פטר נפשי על כרחך דפליג
 בהא.

ס"ל כשי' הרשע"א לחנאי ההקנאה הוא מאי דלא אטרחי' לבי דינא והיינו בטענת חיוב מה דמשלם לו מרצונו שלא בכפית צי"ד וא"כ לא סגי במה שמודה שפסע דאכתי מנלן שישלם בלא כפית צי"ד ומשוי"כ צעינן שיאמר הריני משלם דסמין דעתאי אדבורא אבל הקלוק"ח ס"ל דסגי במה דמאי פטר נפשי' ולא פטר וכיון שמודה שפסע הרי כבר חייב עלמו דחו לא מאי פטר נפשו ומקני לי' כפילא וכשי' הריעב"א דלא צעינן לחנאי ההקנאה להא דלא אטרחי' לבי דינא וכן משמע מלשון הרמב"ם בהקלוק"ח שכחצ צפ"ח משאלה כ"צ ש"ה שאמר פשעתי וזה בכפל שהרי חייב עלמו לשלם ואילו ראה אחר נגנבה וכו' משמע דהא דחייב עלמו הוא סבת ההקנאה ולא צעינן יותר דהא לא הזכיר שאמר הריני משלם.

ו'פ'י מאי דאמין דרש"י ע"כ ס"ל כשי' הריעב"א דלא צעינן לחנאי ההקנאה לסברה דלא אטרחי' לבי דינא לענין שיבא זצין דינאי א"כ צפלוגתה בצ"ח והקלוק"ח נמי ס"ל בהקלוק"ח דסגי במה שחייב עלמו כשאמר פשעתי ולא צעינן שיאמר הריני משלם כשי' בצ"ח שזה ל"ש אלא כשי' הרשע"א דצעינן לחנאי ההקנאה שיבא מוכח שישלם לו מרצונו ולא יעריחו צי"ד דמשוי"כ הוא דצעינן אחר שישלם להב"ח.

ד' ובעיקר סברה בצ"ח דלא סגי במה שחייב עלמו אלא צעינן שישלם לו מרצונו בלא כפית צי"ד ועל זה הוא דמכני הא דאמר הריני משלם ומשום דסמין דעתא דבורא יש לפקפק על זה עפ"י סברה הרמב"ן והרא"ש והנ"י שהוכיחו דאמר הריני משלם אינו יכול לחזור בו שאם ה"י יכול לחזור בו לא הוה סמכא דעתאי על אמירתו ולא ה"י מקני לי' כפילא והנה זה אחיא שפיר לשי' הרמב"ן והריעב"א דממה שחייב עלמו א"י לחזור בו אבל לענין זה שישלם לו מרצונו שלא בכפית צי"ד מה הרי יכול לחזור בו שלא לשלם מרצונו אלא בכפית צי"ד וא"כ י"ל דלא סמין דעתאי דבורא לענין זה ולפי"ז הא דמכני אחר הריני משלם אי"ז אלא מפני שחייב עלמו ע"י אמירתו ולא עדיף מהאומר פשעתי אלא דלשי' הקלוק"ח שהיא כשי' הרמב"ן והריעב"א סגי בהכי.

והנה אע"ג דאמין דלשי' רש"י סגי במה שלא פטר עלמו אע"ג שאין לנו הוכחה שישלם מרצונו ובהריעב"א והוא בכלל תראה ותשלמני, מ"מ י"ל דס"ל דאם החשלומין הם מרצונו בלא כפית צי"ד הוא מקני לי' כפילא אפילו במקום דלא מאי

פטר נפשי' שגם זה הוא בכלל חנאי ההקנאה דתראה ותשלמני ובזה יכ"י ס"ל בהרשע"א. ולפי"ז י"ל דהכי נפק"מ בין אחר הריני משלם לשלם דאמר הריני משלם לא מקני לי' כפילא אלא משום שחייב עלמו ולא פטר נפשי' דסברה לא אטרחי' לבי דינא שישלם מרצונו אכתי לא שייכא עד שישלם אבל כששילם מרצונו מקני לי' כפילא אפילו חי לא מאי פטר נפשי' משום טעמא דלא אטרחי' לבי דינא. ואם כן ניחא מה שפירש"י דלוישנא קמא דרצ פפא לא הוה תיובתא דיש לחלק דווקא באמר הריני משלם הוא דקאמר ר"פ דטעמא דמקני לי' כפילא הוא משום דאי צעי פטר נפשי' ומשוי"כ צשואל דלא מאי פטר נפשי' אלא במהח מחמת מלאכה דלא שכיח לא מקני לי' כפילא אבל צשילם מרצונו ולא אטרחי' לבי דינא מקני לי' כפילא אפילו צשואל אע"ג דלא מאי פטר נפשי' אלא בטענה דלא שכיחא. ובר"ח שכתב דלר"פ אין לחלק בין אחר וצין שלם וגם צשילם לא מקני לי' כפילא הוא משום דס"ל בהריעב"א שגם צשילם לא מקני לי' כפילא אלא משום דאי צעי פטר נפשי' או שפירש בהרשע"א דטעמא דצשואל לא מקני לי' הוא משום דהיכא דצשעת מסירה ליכא אנפי ולדדי לפטור לא יכ"י דעתאי להקנות לו וא"כ צשילם נמי דכוחא. אבל לשיטת רש"י לא מצינו סברה זו דהרשע"א. ואע"ג דלשיטתו צ"ש עדים שפסע אע"ג דלא מאי פטר נפשי' מ"מ מודה בצבלי להירושלמי דמקני לי' כפילא אין זה אלא צשילם ובזה אפילו ליכא אנפי דפטור צשעת מפירה נמי. והא דא"ר פפא דווקא היכא דאי צעי פטר נפשי' דווקא באמר הריני משלם הוא ובזה איברה דאי ליכא עדים שפסע לא מקני לי' כפילא וכמו באמר פשעתי להקלוק"ח שצודאי דאליכא עדים שפסע לא מקני לי' כפילא צשציל אמירתו.

פימן בא

תחלתו בפשיעה וסופו באונס וחוב הפשיעה

א' דף ל"ו: פסע צה ויאלת לאגם ומחא כדרכא אצ"י אחר חייב וכו' לא מיבטיא למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב דחייב אלא אפילו למ"ד פטור כהא חייב מ"ט דאמרין הכלל דאגמא קעלי' ופירש"י דליכא למימר בפשיעה מחא וכו' דשמא הכל המצוי צאגם קטלה. רצא וכו'